

Yeni bir hayat mümkün mü?

Bütün hayatı boyunca toplumsal kurallara uygun yaşamış, sadık bir eş, iyi bir baba ve saygın bir memurdur Friedrich Klein. Günün birinde hayali bir felaketin içinde bulur kendini. Cinayet işlemiş, karısını ve üç çocuğunu

öldürmüşçesine... Sahte bir pasaport ve zimmetine geçirdiği parayla... Üzerindeki tüm baskıları, yaşadığı acıyı geride bırakmak, yeni bir hayat kurmak ister. Hermann Hesse'nin **YKY** den çıkan 'Klein ve Wagner' adlı psikolojik anlatısını kısaca böyle özetlemek mümkün.

Hesse, bu kitabı yazdığı dönemlerde psikolojik sorunları nedeniyle Carl Gustav Jung'a başvurur. O dönem edindiği bilinçaltına ilişkin bilgileri, edebiyat süzgecinden geçirerek bu anlatısında kullanır. 'Klein ve Wagner' her şeyden önce bir hesaplaşma metni. İnsanın kendisiyle hesaplaşmasının bütün zorluklarını, kullandığı teknik sayesinde derinlemesine anlatıyor. Yüztümze geçmişi de yansıtan bir ayna tutup, gördüğümüz görüntüleri yorumlamak kolay iş değil. Pişmanlıklar, suçluluk duygusu, verilen kayıpların acısı, yaşamadan ölme kaygısı... Cılız da olsa 'başka bir hayat mümkün' umudu var Klein'in. O umuda sarılarak göğüslüyor yüzleşmenin güçlüğü. Hesse bu süreci öyle ustalıklı bir kurguyla ve öyle olağanüstü bir anlatımla kaleme almış ki insan psikolojisinin muazzamlığına bir kez daha hayran kalıyoruz.

Klein, gittiği yeni kentte, eskiden olsa basit bulacağı için yanına yaklaşmayacağı bir kadınla iletişim kuruyor. Önyargılarını sorguluyor. Huzurlu ve mutlu yaşamının bütün kapılarını zorluyor. Uzun yürüyüşlerinde, kendisiyle baş başa kaldığı otel odalarında sürekli düşünüyor. Ve aslında işe yarar sonuçlara da ulaşıyor: "Yapılması gereken sadece gönül

kapılarını açık tutmak, sadece hazır beklemektir; o zaman her şey, o zaman bütün dünya ardı arkası kesilmeyen bir alay halinde Nuh'un gemisinden içeri dalar gibi insanın ruhuna dolar, o zaman insan bunları ele geçirir, bunları anlar, bunlarla yekvücut

olurdu."

Önceliklerini sıralıyor kafasında Klein. İhtiyaçlarını sorguluyor: "Başı üzerinde yağmura karşı bir çatı, üzerinde soğuğa karşı sıradan bir yorgan, açlığa karşı bir ekmek, biraz şarap ya da süt, sabahları güneşle uyanmak, akşamları alacakaranlıkta yatmak- insana bundan fazla bir şey gerekli miydi?"

Klein, bütün bu süreçte eskiden dinlediği ve çok tepki gösterdiği, karısını canice öldüren Wagner'in hikâyesini defalarca gözden geçiriyor. Hesse, Klein'in çıkarımını şu cümlelerle açıklıyor: "Çünkü Wagner onun kendisiydi Wagner içindeki katil ve peşine düşen kişiydi, ama Wagner besteciydi öte yandan, sanatçıydı, dâhiydi, baştan çıkarıcıydı, yaşama sevincine, duygusal hazlara, lükse duyulan eğilimdi Wagner bastırılmış, dibe çökmüş, memur Friedrich Klein'in içindeki hakkı yenmiş bütün duyguların ortak adıydı."

İnsanın 'korku' duygusuyla ilişkisini ise yine Klein'in yorumları üzerinden şöyle özetliyor yazar: "Dünyada korkulacak hiçbir şey yoktu, hiçbir şey dehşet verici değildi, bütün bu korkular, bütün bu acılar, yalnızca kendi kuruntularımız, kendi sayıklamalarımızdı, iyi ve kötü, değer ve değersizlik, can ve gönülden istemelerimiz ve korkup çekinmelerimiz bizim için kendi ürkek ruhumuzdan doğup çıkıyordu ortaya."

İnsan psikolojisine ilgi duyanlar bu kitabı elinden düşüremeyecek. Kâmuran Şipal'in su berraklığında, Türkçenin tüm güzelliğini yansıttığı çevirisini de unutmamak gerek.